

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Politikontoret
Sagsnr.: 2006-150-0267
Dok.: AKJ41175

Besvarelse af spørgsmål nr. 417 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del).

Spørgsmål:

”Ministeren bedes på baggrund af indhentede oplysninger fra statsadvokaterne redegøre for antallet af afgjorte konkrete klagesager over politiets adfærd i årene 2001-2004 hvor statsadvokaternes afgørelse har indeholdt kritik af politiet, fordelt på de enkelte statsadvokater og politikredse.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Folketinget vedtog ved lov nr. 393 af 14. juni 1995 om ændring af retsplejeloven reglerne for behandling af klager over politipersonalet mv., der trådte i kraft den 1. januar 1996. Regelsættet består af tre kapitler i retsplejeloven. Kapitel 93 b og kapitel 93 c regulerer henholdsvis behandlingen af klager over politipersonalet (adfærdsklager) og behandlingen af straffesager mod politipersonale, medens kapitel 93 d vedrører politiklagenævnene.

Efter retsplejelovens § 1021h skal Rigsadvokaten afgive en årlig beretning til Folketinget og justitsministeren om behandlingen af de sager, der er nævnt i kapitel 93 b og kapitel 93 c. Følgende fremgår af de specielle bemærkninger til bestemmelsen:

”I betænkning 1278/1994, side 128-29, understreges betydningen af dels, at der i forbindelse med ikrafttrædelsen af en ny klageordning gøres en særlig indsats for at udbrede kendskabet til ordningen, dels at befolkningen løbende informeres om behandlingen af klager over politipersonalet. Udvalget har i den forbindelse peget på muligheden af, at rigsadvokaten afgiver en årlig beretning om behandlingen af disse sager, eventuelt i form af et særligt afsnit i Anklagemyndighedens Årsberetning.”

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at rigsadvokaten skal afgive en - særskilt - årlig beretning om behandlingen af adfærdsklagesager og straffesager mod politipersonale til Folketinget og justitsministeren, og at beretningen skal offentliggøres.

Politiklagenævnene udarbejder hver deres selvstændige delberetning, der indgår i årsberetningen.

Det er hensigten, at de seks politiklagenævn skal afholde et årligt fællesmøde, og at medlemmerne af nævnene blandt de seks formænd vælger en landsformand. Landsformanden vil have til opgave at forberede og indkalde til fællesmødet. Landsformanden vil endvidere have til opgave - sammen med rigsadvokaten - at udgive årsberetningen. Landsformanden vederlægges for disse yderligere arbejdsopgaver.

Årsberetningen vil omfatte såvel politiklagenævnenes virksomhed som statsadvokaternes behandling af disse sager. Der kan bl.a. være tale om statistiske oplysninger samt om (anonymiserede) resumeer af principielle sager eller sager, der har givet anledning til særlig omtale i medierne. I straffesager kan desuden omtales domstolenes afgørelse af sagerne. Derudover kan der i beretningen redegøres for de initiativer af generel karakter, f.eks. i form af nye uddannelsesinitiativer, ændrede procedurer eller revision af regelsættet, som konkrete klagesager giver anledning til.”

2. Beretningen om behandlingen af klager i 1996 udkom i foråret 1997, og jeg har siden – som forudsat i lovens forarbejder - årligt afgivet en beretning om klagesagsbehandlingen til Folketinget og justitsministeren. Beretningerne tilgår desuden medierne og er offentligt tilgængelige på landets biblioteker. Beretningerne har desuden siden 1998 været tilgængelige på Internettet.

Beretningerne behandler bl.a. de generelle problemstillinger og fortolkningsproblemer, som politiklagenævnetsordningen har givet anledning til. Der foretages endvidere en gennemgang af afgørelserne i et betydeligt antal konkrete sager omfattet af retsplejelovens kapitel 93b (adfærdssager) og 93c (straffesager), ligesom der i den årlige beretning redegøres for de initiativer af generel karakter, f.eks. i form af nye uddannelsesinitiativer, ændrede procedurer eller revision af regelsættet, som konkrete klagesager giver anledning til.

Gennemgangen af konkrete sager har således til formål at belyse en række typiske eller principielle sager, som statsadvokaterne har behandlet og afgjort i beretningsåret, suppleret med eventuelle domstolsafgørelser, afgørelser truffet af Rigsadvokaten og Folketingets Ombudsmand samt eventuelle disciplinærafgørelser fra ansættelsesmyndigheden mv.

Sager, der har givet anledning til kritik, medtages typisk i beretningen ikke mindst af hensyn til mulighederne for at anvende eksemplerne pædagogisk i den fremad-

rettede kvalitetssikring af politiets arbejde og som led i undervisningen på Politiskolen.

For så vidt angår de undersøgelser, som statsadvokaterne har iværksat efter bestemmelsen i retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, har der løbende gennem årene i den årlige beretning været medtaget en gennemgang af samtlige indkomne sager i beretningsåret, uanset om denne er afgjort, ligesom der følges op på sagernes videre efterforskning og afgørelse i senere beretninger.

Sagerne i den årlige beretning er udvalgt i samarbejde med statsadvokaterne og politiklagenævnens landsformand.

De enkelte politiklagenævns delberetninger og nævnens landsformands beretning har til stadighed indgået som en fast bestanddel af den årlige beretning.

Beretningen indeholder endelig de regelsæt, der regulerer ordningen mv., herunder retsplejelovens bestemmelser om behandlingen af politiklagenævns sager og en række bekendtgørelser, cirkulæreskrivelser og vejledninger mv. samt statistiske oplysninger om klagesagsbehandlingen.

Der er således efter min opfattelse, at de årlige beretninger åbner rige muligheder for offentligheden og medierne for løbende at følge med i og vurdere, om politiklagenævnsordningen fungerer på en hensigtsmæssig måde og om ordningen i praksis administreres på en måde, der kan fastholde tilliden til, at politiklagesystemet fungerer.

3. Statistikken over indkomne sager indeholder bl.a. oplysninger om det samlede antal indkomne adfærdssager og straffesager, herunder færdselssager og undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, med sammenlignelige tal for tidligere år, indkomne sager fordelt mellem de enkelte statsadvokaturer samt indkomne sager i rigsadvokaturen beretningsåret fordelt på sagstyper.

Statistikken er særlig detaljeret for så vidt angår undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, hvor der foretages en fordeling på sagstyper med sammenlignelige tal for tidligere år (f.eks. skudsager, detentionsdødsfald m.v.), samt afgørelser i disse sager fordelt efter afgørelsens indhold med sammenlignelige tal for tidligere år.

Det har været overvejet, om de indkomne sager tillige burde fordeles på de enkelte politikredse. Jeg har imidlertid fundet, at en sådan fordeling vil kunne give anledning til en række misforståelser. Således ville f.eks. et højt antal klager over politipersonalet i en given politikreds ved en ureflekteret læsning kunne give en fejlagtig opfattelse af klagefrekvensen.

Det er min opfattelse, at en saglig vurdering af klagefrekvensen i den enkelte politikreds stiller krav om yderligere oplysninger ud over de mere basale statistiske

oplysninger. Det kunne f.eks. være oplysninger om politikredsens befolkningsunderlag, politipersonalets størrelse, antal politiforretninger i beretningsåret m.v. Der vil også være behov for nærmere oplysninger om politikredsens demografi og om eventuelle længerevarende og omfattende konfliktsituationer i lokalsamfundet, der har åbnet for mulighed for konfrontationer mellem politi og borgere, der kan fremkalde klager.

På denne baggrund har jeg ikke hidtil fundet tilstrækkeligt grundlag for at foretage denne opdeling i beretningen. Nogle politiklagenævne har dog valgt at fordele de indkomne sager på de enkelte politikredse.

4. Statistikken over afgjorte sager indeholder bl.a. oplysninger om det samlede antal afgjorte politiklagenævnsager fordelt på adfærdssager, straffesager og undersøgelsessager efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, alt fordelt efter afgørelsens indhold med sammenlignelige tal for tidligere år. Sidstnævnte sager har i de senere år endvidere – som nævnt oven for - været genstand for en særlig detaljeret statistik.

Der blev i forbindelse med overvejelserne om, hvordan den første årsberetning burde udformes, drøftet med statsadvokaterne og politiklagenævnene, hvor detaljeret statistikken over afgørelserne burde være. Det blev besluttet, at statistikken over afgjorte adfærdssager skulle indeholde oplysninger om klager, der er forligt i politikredsen (notitssager), tilbagekaldte klager og afviste klager. Endvidere indgår der oplysninger om sager, hvor der ikke er udtalt kritik af politiet, men hvor statsadvokaten alligevel har beklaget forholdet over for klageren. Endelig skulle der indgå oplysninger om sager, hvor statsadvokaten har fundet grundlag for at kritisere den enkelte polititjenestemand eller "systemet".

Med henblik på at sikre, at statsadvokaterne i praksis anvender det samme ordvalg for at beskrive en kritisabel adfærd og for at lette de disciplinære myndigheders vurdering af den reaktion, der skal foretages over for den polititjenestemand, der er rejst kritik af, udsendte jeg den 30. maj 2000 en cirkulæreskrivelse om standardisering af formulering af afgørelser i adfærdssager. Der kan herved henvises til bilag 12 i min beretning for 2004.

Statistikken over afgjorte straffesager indeholder oplysninger om sager, hvor statsadvokaten har afvist anmeldelsen uden realitetsbehandling, og sager, hvor statsadvokaten har indstillet efterforskningen eller opgivet påtale. Endvidere indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der var et tiltalegrundlag. Denne kategori omfatter både sager, hvor der er rejst tiltale, hvor tiltalen er frafaldet eller hvor polititjenestemanden har fået en advarsel efter retsplejeloven. Endelig indgår der oplysninger om de sager, hvor statsadvokaten har beklaget forholdet, selvom der ikke har været et tiltalegrundlag i sagen. Færdselssagerne er anført særskilt.

Statistiske oplysninger om min behandling af klagesager indgår i et særligt afsnit i beretningen om behandlingen af klagesager hos Rigsadvokaten, jf. f.eks. beretningen for 2004, afsnit 3.

Der offentliggøres således som anført allerede i dag statistiske oplysninger om afgørelsen af politiklager på landsplan, men der har ikke hidtil været ønske om eller behov for tillige at foretage en opdeling af afgørelserne mellem de enkelte statsadvokaturer, herunder om statsadvokaternes afgørelse af konkrete klagesager, der har indeholdt kritik af politiet, eller en fordeling af sådanne sager fordelt på politikredse.

Det bemærkes i den forbindelse, at også politiklagenævnsagerne indgår i statsadvokaternes almindelige tilsyn med politikredsene efter RM 4/2004 om kvalitets sikring af og tilsynet med straffesagsbehandlingen i politikredsene.

Jeg har set, at spørgsmålet om en ”medholdsprocent” har været fremme i debatten om politiklagenævnssagerne. Det er min opfattelse, at man generelt må stille spørgsmålstejn ved, hvorvidt en ”medholdsprocent” er anvendelig som en indikation for, om en given klageordning fungerer.

Det afgørende må være, om en given klageordning nyder almindelig tillid i befolkningen, og det er min klare opfattelse, at dette er tilfældet for så vidt angår ordningen for behandling af klager over politiet. Det er også værd at hæfte sig ved, at behandlingen af politiklagenævnsagerne, som forudsat i motiverne til ordningen, løbende gør det muligt at overveje, om man gennem ændrede procedurer eller regler mv. kan forbedre muligheden for blandt andet at forebygge hændelser, hvor personer kommer til skade som følge af politiets indgriben. Det er på denne baggrund indbygget i ordningen, at statsadvokaterne og Rigsadvokaten skal orientere alle relevante myndigheder om resultaterne af en undersøgelse af en politiklagenævnsag, ligesom behandlingen af politiklagenævnsagerne løbende bliver brugt i Politiskolens uddannelse af politipersonale, jf. herved min beretning af 2003, afsnit 2.6.”